

Legenda „O gdyńskim rybaku i złotej rybce”

We wsi Oksywie (dzisiejszej dzielnicy Gdyni), żył pewien rybak o imieniu Antoni. Miał żonę, trzech synów i stary kuter. Pewnego dnia złowił złotą rybkę, która obiecała spełnić jego trzy życzenia. Gdy zachorował i nie mógł wypływać w morze, a rodzina nie miała co jeść, poprosił rybkę o jedzenie. Gdy zepsuł mu się kuter i nie mógł wypływać w morze, poprosił o nowy. Pewnego dnia pomyślał, że chciałby mieszkać w mieście, ale ciężko mu było zrezygnować z morza. Zamarzył o mieście nad morzem. Wtedy rybka powiedziała, by przeprowadził się do wsi Gdynia. Zdziwił się, bo przecież to nie było miasto, posłuchał jednak rybki. Gdylna była wówczas małą wioską rybacką nad morzem, z plażą o białym, czystym piasku. To miejsce spodobało się letnikom, którzy tłumnie przyjeżdżali tu na wypocinek. W latach dwudziestych zaczęto budować port. Do wioski przybywali ludzie z całej Polski, by pracować w porcie i spełniać swoje marzenia o lepszym życiu. Tak im się tu podobało, że postanawiali tu zamieszkać. A skoro chcieli mieszkać, musieli mieć domy. Te domy trzeba było wybudować. W ten sposób wieś stała się miastem. Spełniło się marzenie rybaka. Zamieszkał w mieście z szerokimi ulicami, białymi, dużymi domami, wielkim portem i statkami. Podobno jego trzej synowie zostali architektami i każdy z nich miał swój wkład w budowę miasta.

Mam marzenie i nie zamierzam się je spełnić

Rodziny Gdyni

GDYNIA

Zrealizowane ze środków Urzędu Miasta Gdyni.

Autor: scenariusz i spacja jest

Danka Słup

Projekt graficzny: Karolina Kotowska

Redakcja i korekta: Elżbieta Żukowska

Start: Skwer Piymouth, u zbiegu ulic Świętojańskiej i Alei Marszałka Piłsudskiego

Koniec spaceru: Koniec Moja Poludniowego

Czas trwania: 2,5 do 3 godzin

Wiek: 6 do 11 lat

Cel: poznanie spełnionych marzeń w mieście Gdyni oraz odnalezienie pewnego Małego Marzyciela

Rekwizyty: przypinka z Przypieciem Marzyciela

1 Skwer Plymouth u zbiegu ulic Świętojańskiej i Alei Marszałka Piłsudskiego

Witajcie Drogie Dzieci i Szanowni Rodzice! Jestem Przyjacielem Małego Marzyciela i będę dziś Waszym przewodnikiem po spełnionych marzeniach w mieście Gdyni.

Zadanie Przyjaciela:

Każdy człowiek, ten duży i ten mały, ma marzenia, które chciałby zrealizować. A Wy? O czym marzycie? Zdradźcie mi jedno swoje marzenie.

Czy chcielibyście się dowiedzieć czyż wasze marzenia spełniły się w Gdyni? Zapraszam Was na wspólny spacer. Opowiem o ludziach, którym się udało. A na końcu odnajdziemy miejsce, w którym mieszka mój przyjaciel Mały Marzyciel. Czy wiecie dlaczego Gdynię nazywa się „miastem z morza i marzeń”? Ludzie zawsze marzyli o lepszym świecie, o skarbach jakie w swoich głębinach ukrywa morze, o morskich przygodach i niezwykłych podróżach do wielkiego, nieznanego świata. Zbudowali Gdynię, by te marzenia mogły się spełnić.

Zagadka Przyjaciela:

Kto zgodnie, ile lat ma miasto Gdynia?

Odp.: Gdynia otrzymała prawa miejskie w 1926 roku. Kto z was potrafi obliczyć, ile lat minęło od tego czasu? Ile lat ma Gdynia? Po raz pierwszy o Gdyni napisano już w 1253 roku, czyli w XIII wieku, a dziś który mamy wiek? Kto z was obliczy, ile wieków minęło? Przez wszystkie te stulecia w wiosce Gdynia mieszkali rybacy, którzy żyli z darów morza, czyli z tego, co wyłowili. Od XIX wieku przyjeżdżali tu też turyści zwani letnikami. W latach dwudziestych XX wieku zjechali tu ludzie z całej Polski, by pracować przy budowie portu oraz miasta i spełnić swoje marzenia o lepszym życiu.

Na świecie istnieje miasto, które przyrówna się ze sobą. Zupełnie jak Gdynia. Nazwa tego Skweru – Plymouth to nazwa słońszarzu, czyli zaprzyjaźnionego z Gdynią miasta z Wielkiej Brytanii. Tam również jest port.

2 Ulica Świętojańska

Ulica Świętojańska to jedna z najbardziej znanych i najdłuższych ulic miasta. Ma około 1500 metrów. Różnica poziomów na jej końcach jest większa niż najwyższa kamienica przy niej stojąca. Domy przy ulicy Świętojańskiej to spełnienie marzeń wielu architektów i budowniczych, którzy przyjeżdżali do Gdyni by projektować i wznosić kamienie w zupełnie nowym stylu.

Zagadka Przyjaciela:

Czy wiecie jak nazywał się styl, w którym budowano domy w latach dwudziestych i trzydziestych ubiegłego wieku? Odp.: Ten styl to modernizm. Spójrzcie na te domy. Są duże, jasne, z płaskimi dachami, przypominają figury geometryczne, czasem lekko zaokrąglone, a czasem z dobudowanym na dachu czymś na kształt kominia czy mostka kapitańskiego. Przypominają swym wyglądem transatlantyki, czyli ogromne statki pływające przez Ocean Atlantycki.

3 Pomnik marszałka Piłsudskiego

Przejdźmy teraz pod pomnik marszałka Józefa Piłsudskiego, dzielnica niepodległościowego, polityka, premiera i naczelnego wodza polskiej armii. Jego marzeniem była silna flota wojenna, czyli wiele statków chroniących granice na morzu. Dlatego w 1918 roku podpisał dekret o utworzeniu Marynarki Wojennej.

Zagadka Przyjaciela:

Jak myślicie, ile razy marszałek Piłsudski odwiedził Gdynię?

Odp.: Marszałek odwiedził nasze miasto dwa razy, w 1928 i w 1931 roku. Podczas jednego z pobytów uczestniczył w uroczystości chrztu statków, które otrzymały imiona jego córki: Jadwigi i Wandy. Na jego cześć jedną z gdyniskich alei – tę, przy której teraz stoimy – nazwano jego imieniem.

4 Krzyż – Pomnik Ofiar Grudnia 1970 upamiętniający poległych

Tuż obok znajduje się Krzyż – pomnik Ofiar Grudnia 1970. Dorosłe już wnuki budowniczy portu i miasta pracowali w różnych zakładach, między innymi w stoczni, czyli miejscu gdzie buduje się nowe statki. Marzyli o lepszych warunkach życia, i aby to osiągnąć postanowili zamianować pracę, taką manifestacją nazywa się strajkiem. Niestety doszło do tragicznych wydarzeń i wielu ludzi zginęło. Na pamięć tych zdarzeń postawiono ten krzyż. Najpierw drewniany, a później ten, który widzicie. Zbudowano go w stoczni, czyli tam gdzie pracowali strajkujący robotnicy.

5 Instytut Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego

Spójrzcie teraz na drugą stronę ulicy. Ten duży, oszklony budynek to Instytut Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego. Uniwersytet to szkoła dla dorosłych, w której studenci uczą się wielu rzeczy potrzebnych w późniejszej pracy. Podczas badań terenowych studenci wraz z profesorami przyglądają się i opisują jak wygląda dno morza, rośliny, ryby i inne organizmy – na przykład plankton, czyli małe organizmy stworzenia. Studiowanie to spełnione marzenie wielu młodych ludzi, zafascynowanych tym, co skrywało się pod powierzchnią oceanu. Dzięki studiom mogą stać się prawdziwymi odkrywami tajemnic morskich.

Zagadka Przyjaciela:

Czy znacie nazwisko największego morską odkrywcę? Odp.: To Krzysztof Kolumb. W XV wieku odkrył Amerykę. Żeglował przez wiele dni i nocy, by odnaleźć drogę do Indii. Marzył o skarbach i wspaniałych cudach Dalekiego Wschodu, ale nie wiedział, że na drodze istnieje jeszcze jeden, nowy kontynent.

6 Skwer Sue Ryder i Skate Park

Wędrując dalej dochodzimy do Skweru z olbrzymim kamieniem. Kamień upamiętnia Sue Ryder, brytyjską działaczkę charytatywną, czyli kogoś kto bezinteresownie pomaga innym. Fundacja Sue Ryder przyczyniła się do powstania nowoczesnego oddziału onkologicznego w Gdyni, czyli miejsca gdzie leczy się ludzi chorujących na nowotwory. W podziękowaniu za niesienie nadziei i pomoc potrzebującym gdynianie nazwali ten skwer jej imieniem.

Zagadka Przyjaciela:

Jak myślicie, co to jest skate park?

Odp.: To specjalnie przygotowane miejsce dla dzieci i młodzieży, uwielbiających jazdę na deskorolkach, rolkach i rowerach. My też mamy takie miejsce w Gdyni, właśnie na Skwerze Sue Ryder! A czy wy lubicie jeździć na rolkach, desce albo rowerze?

7 Ulica Legionów

Z Alei Marszałka Piłsudskiego przechodzimy na ulicę Legionów. Odwróćcie się i spojrzcie jak ukształtowany jest teren. Góra, dół. Czy wiecie dlaczego? Z powodu złodziejstwa. Ponad 12 tysięcy lat temu, w miejscu gdzie dzisiaj jest Trómiasto, zalegały ogromne bryły lodu. Bryły takie nazywa się lodolodami. Gdy zmienił się klimat i przyszło ocieplenie, lodolód zaczął topnieć i utworzył wzniesienia, doliny, jeziora, oczka wodne. To dlatego teren Kaszub jest taki urozmaicony.

Zagadka Przyjaciela:

Czy wiecie, że na Kaszubach można jeździć na nartach?

Odp.: W wielu miejscach Świątcarci Kaszubscy istnieją wyciągi dla narciarzy i snowboardzistów. Również dla dzieci i tych, którzy stawiają swoje pierwsze kroki w tym sporcie.

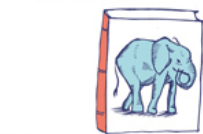
8 Kamienna Góra i pomnik Sienkiewicza

Jesteśmy u zbiegu ulic Legionów i Siemiradzkiego, na Kamienną Górę. To też wzniesienie połudnowe. W tej najbardziej eleganckiej dzielnicy Gdyni letnicy z innych stron Polski budowali przed wojną swoje wille. Z pięknymi ogrodami i widokiem na morze. Teraz większość tych dworców to zabytki, czyli budynki, które są pozostałościami minionych czasów. Zabytkowe wille podlegają ochronie. Tuż obok, na rondzie, znajduje się pomnik Henryka Sienkiewicza. Pierwszy, gipsowy, powstał w 1924 roku. Drugi, z brązu, pojawił się tuż przed wojną. W czasie wojny Niemcy przewieźli go do składnicy złomu na Gradowo, ale jeden z pracowników wykradł popiersie i ukrywał je aż do zakończenia działań zbrojnych. Dopiero potem pomnik został odkopany, oczyszczony i powrócił na swoje miejsce.

Zagadka Przyjaciela:

A czy słyszaście już o Henryku Sienkiewiczu? Wiecie kim był?

Odp.: Henryk Sienkiewicz to jeden z najbardziej znanych polskich pisarzy. Jest autorem takich powieści jak: Krzyżacy, W pustyni i w puszczy czy trylogii Ogniem i mieczem, Potop i Pan Wołodyjowski. Słyszeliście o tych książkach? A może oglądaliście filmy?

9 Dom kapitana Karola Olgierda Borchardta

Na ulicy Mickiewicza 16, przez prawie 40 lat (1949–1986), mieszkał Karol Olgierd Borchardt – kapitan żegluga wielkiej, pisarz, marynista, nauczyciel akademicki. Kapitan pływał na różnych statkach: transatlantykach – czyli takich, które pływają przez Atlantyk i szkolnym żaglowcu Dar Pomorza, na którym uczą się przyszli marynarze. Pływał także jako pierwszy officer, czyli najważniejszy po kapitanie człowiek na pokładzie. Służył na statku m/s Chrobry, który został zombardowany w czasie wojny. Kiedy kapitan zakończył służbę, zaczął spisywać swoje wspomnienia i tworzyć powieści. Najśmiejniejszy zbiór jego opowiadań nosił tytuł Znacznik. Na Darze Pomorza, statku – muzeum, stojącym przy Molo Południowym, zgromadzone pamiątki po Karolu Borchardcie.

Zagadka Przyjaciela:

Kapitan Borchardt był marynistą. Czy domyślacie się kto to jest marynista?

Odp.: Marynista to twórca dzieł (obrazów, grafik, powieści) o tematyce morskiej.

10 Widok z Kamiennej Góry przy restauracji Panorama

Dotarliśmy już bardzo wysoko. Znajdujemy się na wysokości 49,8 m n.p.m. To najwyższy punkt Kamiennej Góry. Stąd rozciąga się piękny widok na Zatokę Gdańską i port gdyniński, a przy dobrej pogodzie również na Półwysp Helski. Port, który widzicie, był największym marzeniem powojennej Polski. Kiedy nasz kraj odzyskał niepodległość, i wraz z nią dostęp do morza, od razu się w Pucku urządziło zaślubiny wyciągi dla narciarzy i snowboardzistów. Również dla dzieci i tych, którzy stawiają swoje pierwsze kroki w tym sporcie.

Od tego czasu brakowało nam jedynie portu, by polskie statki mogły powrócić na morskie szlaki. Tak jak przed wielkimi, gdy Morze Bałtyckie przemierzały polskie galony i okręty korespondy, czyli królewskich piratów.

Zagadka Przyjaciela:

Czy znacie nazwisko człowieka, który był kierownikiem budowy portu?

Odp.: To Tadeusz Wenda. W Gdyni jedną z ulic nazwano jego imieniem. W 1920 roku inżynier Wenda zabrał wybrane morskie i lądowe, że najlepszym miejscem na port będzie wioska rybacka Gdynia. Początkowo zbudowano mały port dla rybaków, a potem wielki, uniwersalny port handlowy, rybacki i wojenny. W tym przedsięwzięciu inżynierowi Wendzie pomógł Eugeniusz Kwiatkowski – minister przemysłu.

11 Krzyż na Kamiennej Górze

Ten wielki krzyż, przy którym stoimy, także pomaga spełniać życzenia ludzi. Ma 25 metrów i jest oświetlony w nocy. Widąc go z morza niczym latarnię morską, daje znać marynarzom i rybakom o bliskości lądu. Bo marzeniem żeglarzy i rybaków jest szczęśliwy powrót do domu.

Zagadka Przyjaciela:

Jak myślicie, czy ten krzyż miał swoich poprzedników?

Odp.: Tak, to piąty krzyż w tym miejscu. Pierwszy, drewniany, postawiono w 1931 roku. Niestety nie wytrzymał próby czasu. Kolejny również uległ zniszczeniu, między innymi podczas wojny. W końcu postanowiono wykonać taki, który byłby odporny na wszelkie warunki atmosferyczne – stalowy. Zrobili go pracownicy Stoczni Remontowej Łutnia.

12 Widok na ulicę Żwirki i Wigury

Ta szeroka ulica w dole krzyżuje się z ulicą Świętojańską. Wdzieliśmy jej początek, teraz patrzymy na jej środek. Pamiętacie modernistyczne kamienie, o których opowiadałem wcześniej? Teraz możemy je zaobserwować, na przykład ten piękny biały budynek na rogu to Kamienica Orłowskich. Na dole znajdują się sklepy, a na piętach mieszkają ludzie. Lada poprzeczna nazywa się ulicą Żwirki i Wigury, dwóch przyjaciół o marzeniach większych niż przestworza.

Zagadka Przyjaciela:

Czy wiecie kim byli Żwirko i Wiguro?

Odp.: To znani polscy lotnicy. Franciszek Żwirko był pilotem sportowym i wojskowym, a Stanisław Wigura konstruktorem lotniczym, inżynierem i lotnikiem. W zawodach lotniczych Challenge, w roku 1932, zdobyli i miejsce i puchar międzynarodowy dla Polski.

13 Teatr Muzyczny

Przeszliśmy leśną ścieżką aż pod Teatr Muzyczny. Ten teatr jest spełnieniem marzeń Danuty Baduszkowej. Pragnęła, by na gdyniskiej scenie pojawiały się musicale znane na całym świecie. Jej życzenia spełniają kolejni dyrektorzy teatru. Grają tu też wiele przedstawień dla dzieci: Piękna i Bestia, Shrek, Pohł Sachrajcie! i Przygody Sindbada Żeglarsza.

Zagadka Przyjaciela:

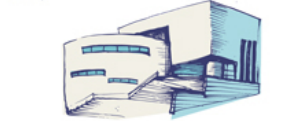
Jak myślicie co to jest musical? Czy to też spektakl teatralny?

Odp.: Musical to specjalny rodzaj przedstawienia. W teatrze dramatycznym aktorzy podczas spektaklu wypowiadają swoje kwestie. W musicalu je śpiewają! A do tego tańczą i stepują.

14 Muzeum Miasta Gdyni i Plaża Śródmieście

Idąc w stronę plaży miejskiej po prawej mijamy Muzeum Miasta Gdyni. W muzeum zgromadzone wiele ciekawych eksponatów z czasów przedwojennej Gdyni. Dzięki nim możemy się przekonać jak wyglądała codzienna letniska Gdynia, przeczytać ciekawostki na temat budowy portu, zobaczyć stare zdjęcia miejsc, które dziś wyglądają zupełnie inaczej.

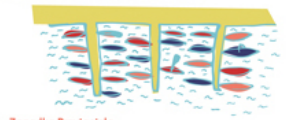
Zadanie Przyjaciela:

A teraz cześć na nos plaża! Plaża Śródmieście w Gdyni to nie tylko piasek i woda, to też ogromny plac zabaw i wypożyczalnia sprzętu wodnego. A ten kto lubi, może pograć w siatkówkę plażową. To w tym miejscu wiele dzieci z Polski spełnia swoje marzenia o wakacjach nad morzem.

15 Marina Gdynia

Zbliżamy się do końca wędrowki, przed nami przodkami przystanek. Po prawej widzimy port jachtowy, który nazywa się mariną. W tym miejscu, od wczesnej wiosny do późnej jesieni, goszczą jachty motorowe i żaglowe z Polski i całego świata. Może ich tu stacjonować nawet 260. Stąd wyruszą w rejsy i rozpoczną dalekie wyprawy szyni żeglarze: Leonid Teliga, Grzegorz Baranowski czy Henryk Jaskuta. Tutaj także dzieci poznają tajniki żeglarsstwa.

Zagadka Przyjaciela:

Czy wiecie z czego zastygnął Leonid Teliga?

Odp.: Leonid Teliga jako pierwszy Polak samotnie opłynął kulę ziemską na specjalnie dla niego zaprojektowanym jachcie Opty. Spędził 165 dni, czyli prawie pół roku, bez zawiązań do portu, zupełnie sam na wodzie. Spełnienie niektórych marzeń wymaga wiele odwagi i poświęcenia.

Pamiętacie kogo mieliście znaleźć podczas tego spaceru? Nie zapomnieliście? Jesteśmy już nad ostatnim bliskim.

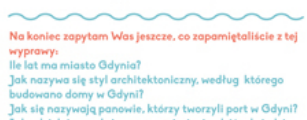
16 Pomnik Marzyciela

Idziemy teraz Nabrzeżem Beniowskiego w stronę falochronu. Niedaleko nas znajduje się Akwarium Gdyni. A teraz spójrzcie za falochron, na Zatokę Gdańską. Czy rozpoznajecie coś tam? Gratuluję! Odnaleście mojego przyjaciela! Siedzi na tej daleko od kłku lat i „dyruje się falam”. Wita jachty wypływające do Basenu Żeglarskiego.

Zagadka Przyjaciela:

A dlaczego mówią na niego Marzyciel?

Odp.: Mówią tak, bo postawiono go na pamiątkę zdobycia obywatelstwa przez Marka Kamińskiego i Jasie Mele oraz dla tych wszystkich, którzy mieli dość siły, by realizować marzenia. Pamiętajcie! Trzeba marzyć!

Na koniec zapytam Was jeszcze, co zapamiętaliście z tej wyprawy. Ile lat ma miasto Gdynia? Jak nazywa się styl architektoniczny, według którego budowano domy w Gdyni? Jak się nazywają panowie, którzy tworzyli port w Gdyni? Jaką dzielnicę, położoną na wzniesieniu, dziś odwiedzić? Świeńcie! Jestem z Was bardzo dumny i cieszę się, że odwiedziliście mojego przyjaciela! Jeśli dałście radę dość tak daleko, to zapewne spełnicie każde swoje marzenie. Pamiętajcie tylko, by być tak wytrwałym, jak na dzisiejszym spacerze. Teraz proponuję Wam odpocząć i rodzinie zdjęcie z widokiem na morze, na samym końcu Mola Południowego. Warto też odwiedzić Akwarium Gdyni, zwiedzić statek – muzeum Dar Pomorza i okręt Błyskawica. Pięknie Wam dziękuję za towarzyszenie, wspólny spacer! Jesteście fantastyczni! Do zobaczenia.